

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

NR. 17

90. ÅRGANG

16. SEPTEMBER

1978

AV INNHOLDET:

ET LØFTERIKT VALG

S. 3

GUNNEL VALLQUIST — ALLSIDIG BROBYGGER

S. 6

FREMTIDENS BLANDETE EKTESKAP?

S. 9

NESTE NUMMER KOMMER 30. SEPTEMBER 1978

JOHANNES PAUL I

Når St. Olav i dette nummer gir et kort sammendrag av Albino Lucianis biografi, er det nærmest for ordens skyld. Den oppmerksomme leser har kunnet finne den i dagspressen og i internasjonale nyhetsmagasiner for mer enn to uker siden.

Et døgn etter at konklavet var trådt sammen, kom kardinal Felici lørdag

Pastor H. Kielland Bergwitz feiret sin 75-årsdag i Roma 24. aug.

26. august kl. 19.19 frem på balkongen på Petersplassen og bekjentgjorde at «vi har en pave». Konklavet hadde valgt Patriarken av Venezia, Albino Kardinal Luciani, som tok navnet Pave Johannes Paul I. Den nye paven kom så selv frem og ga sin velsignelse «over byen og verden», urbi et orbi.

Få minutter etter kunne norske TV-seere se dette i «Dagsrevyen». Nyhetstelegrammene trakk frem, at Pius X og Johannes XXIII også hadde vært patriarker av Venezia da de ble valgt.

Det ble også lagt merke til at Luciani ikke har arbeidet i Vatikanet, og ikke har vært diplomat. Kardinalene har funnet, at hva kirken trenger, er en mann som har erfaring som «hyrde». Den nye paven er sønn av en glassblåser og murer og født den 17. oktober 1912 i Nord-Italia. Han ble presteviet i 1935, og underviste i dogmatikk og kirkerett ved et presteseminar i 10 år. Han ble biskop av Vittorio Veneto i 1958. Pave Paul utnevnte ham til patriark av Venezia i 1969 og gjorde ham til kardinal i 1973.

Flere trekk fra hans virke som biskop synes å plassere ham som «konservativ». Han var mot arbeiderpresteksperimentet. Dette forsøk på å bringe kristentroen til arbeiderne ved å la prester arbeide i industrien, førte ofte til at prestene innså det berettigede i arbeidernes krav, og engasjerte seg politisk på venstresiden. Han motsatte seg forslaget til sivil skilsmisse-lov og abortlov i Italia. Han frarådet italienske katolikker å stemme på kommunistpartiet. På den annen side skal han ha vært uenig med pave Paul VI i spørsmålet om prevensjon.

Dagen etter valget, søndag 27. august, talte paven til de 110 kardinaler som hadde valgt ham, i det Sixtinske kapell. Han sa at han vil fortsette en moderat reform-politikk likesom sine forgjengere. Paven hyllet særlig Paul VI, og erklærte at hans program er å følge den vei som allerede ble innledet av Johannes XXIII. I talen, som ble holdt på latin, fortsatte pave Johannes Paul I med å si, at han ville fortsette pave Pauls økumeniske arbeid, og fokusere på alt som kan bidra til en gjenforening, uten dogmatiske tilbakeslag, men også uten nølen. Kommentatorer mener at dette betyr at Johannes Paul I ønsker å gå forttere frem enn Paul VI.

Efter talen i det Sixtinske kapell, gikk paven ut på Peterskirkens balkong for å velsigne de mange tusen mennesker som hadde samlet seg der. Her talte han på italiensk, uten manuskript, og fikk mengden til å le, da han selv med en liten latter sa: «I går morges, gikk jeg inn i det Sixtinske kapell for å stemme. Jeg hadde aldri forestil-

ET LØFTERIKT VALG

— Hva synes du om utfallet av pavevalget, pater Rieber-Mohn?

— Erkebiskop Luciani var jo komplett ukjent her i landet, selv biskop Gran sier i et intervju at han bare så vidt har møtt ham under konsilet, og det er snart 15 år siden. Tiden fremover, hvor han virkelig gir uttrykk for hvem han er og hva han vil, blir dermed meget spennende. Men allerede har vi jo noen tegn som lover godt. At han ble så hurtig valgt er et lovent tegn for kirken — alt det svevende og gjettede prøvet i verdenspressen om «maktkampen» blant kardinalene var nok like mye tankespinn. De ble tvert om ført edige, og helt utenom de påståtte «sterke» kandidater. Den siste avgjørende avstemningen skjedde etter klokken så hurtig, at det nærmer seg det sjeldne: Pavevalg ved akklamasjon.

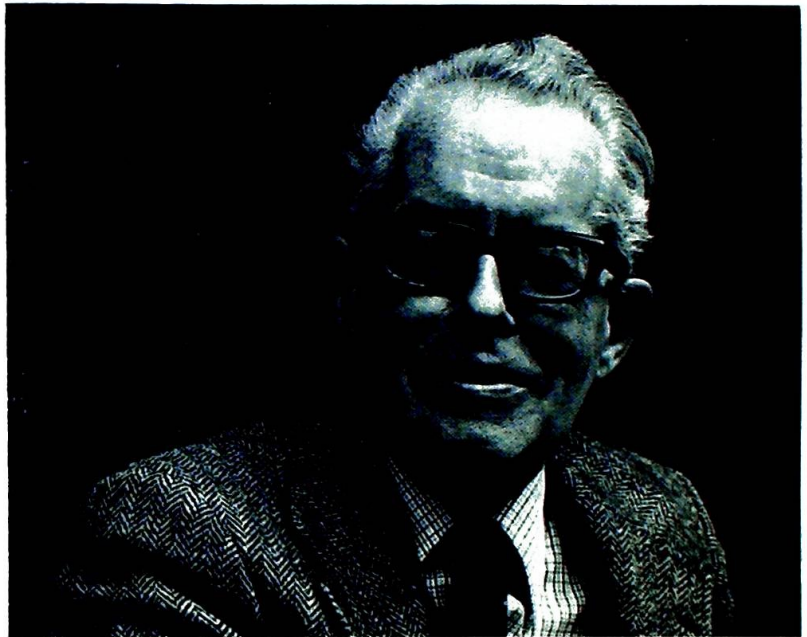
Dessuten: At de har valgt en så utpreget «pastoral» person, først og fremst prest og biskop uten byråkratisk eller diplomatisk bakgrunn som de siste fire-fem paver, tyder på hvilket oppdrag han har fått: Beskikke kirkens hus, reformere ytterligere dens indre liv. Dernest: Hans påfallende navnevalg — Johannes Paul. Verden har sett det som et program: Fortsette konsilets virkeliggjørelse. Men paven har vel også tenkt på dette: Selv er han «Peter» gjennom sitt embete. Men apostlene Johannes og Paulus står jo også for noe rikt og uerstattelig i kirkens åndelige profil: Troens fordypelse og den hvileløse evangeliseringen utad.

let meg det som skjedde.» Han ba om mengdens forbønn. Det ble lagt merke til, at han erstattet det formelle «vi», med «jeg». Det later altså til, at den nye paves personlige stil ligner Johannes XXIII's. Som biskop valgte han som valgsprog ordet «ydmykhet», og skal ha syklet rundt i Venezia og besøkt syke.

— Som patriark av Venezia frarådet han italienske katolikker å stemme på kommunistpartiet?

— Javel — men i en ennå uavklart italiensk situasjon. Som verdenskirke-

leder er han dessuten nødvendigvis en annen enn i et italiensk bispedømme. Perspektivene blir lengre, problemene flere og til dels forskjellige. Forholdet mellom katolsk tro og marxisme blir

REDAKSJONELT:

Bredde

Fra neste nummer vil «St. Olav» få ny redaksjon. Den består av sr. Else-Britt Nilsen, o.p. (ansvarshavende), Ella McGeorge, Aage Hauken o.p., Liv Greni, Kjell Arild Pollestad, o.p., og Gunnel Vallquist.

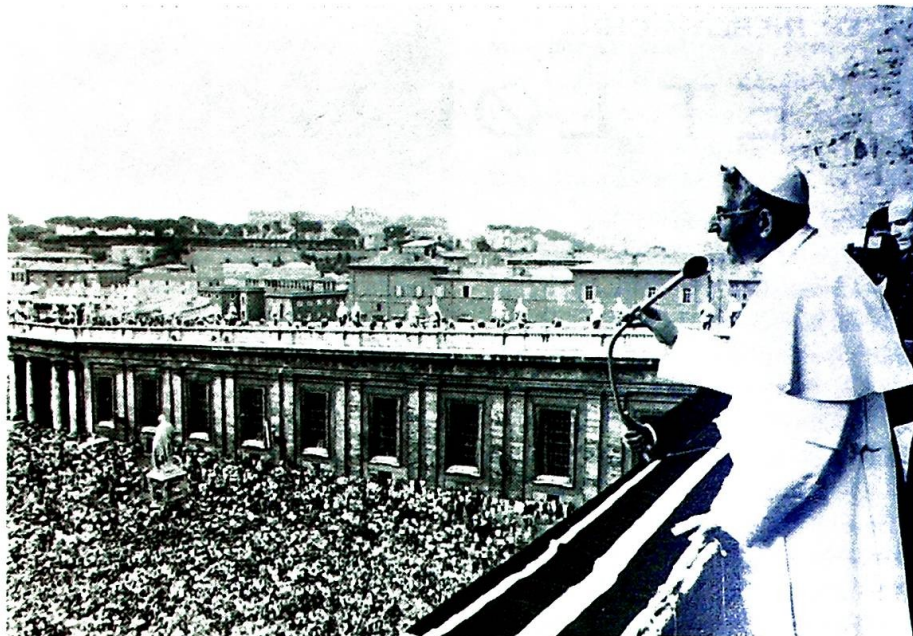
Den avgående redaksjon ga seg som oppgave å gi bladet bredde, og la alle de meninger som finnes blant Norges 12 000 katolikker få komme frem. En og annen tanke fra det store utland har også fått slippe til. Om det lykkedes å gjennomføre dette programmet, må leserne domme om.

Redaksjonen takker alle bidragsytere og medarbeidere, som uten vederlag har skrevet i bladet — og sendt fotografier. En hjertelig takk også til alle dem som har tillatt oss å trykke sine brev, og derved vært med på å gi bladet bredde.

alvorligere i den store dimensjon — tenk bare på østblokkens kristne og deres situasjon. Kardinalenes valg av erkebiskop Luciani kan tyde på at de synes at «åpningen mot venstre» nå er stor nok. Paul V nedla et stort, nødvendig og dristig arbeide her, i det var han ikke «konservativ»: Kirken må nemlig alltid først rekke hånden frem og forsøke godviljen — den menneskelige forståelses mulighet. Selv om den blir skuffet, og må trekke slutninger av det i fortsettelsen.

— Hva tror du den nye paven vil prioritere?

— Det vet vi selvfølgelig ingenting sikkert om. Men det kan synes som om kirken nå vil ta opp noen av de indre spørsmålene som Paul VI la på is: En eventuell ordinasjon av gifte menn, en fornyet undersøkelse av kvinnenes mulige adgang til prestegjeringen, de gjengiftes situasjon i kirken, det prestelige sølibats almenyldighet i vår tid, den fortsatte utbygging av de lokale biskopers myndighet og av deres faktiske medansvar for hele kirkens liv, osv. Det siste ville kunne bety at bispesynodene får større betydning. Kanskje går man videre, når det gjelder reglene for fremtidige pavevalg,

og gjør for eksempel formennene i bispekonferansene til valgmenn, ved siden av kardinalene.

— Du synes valget av erkebiskop Luciani var løfterikt?

— Ja — så langt vi ennå kjenner ham inngir han mot og tillit på kirkens vegne. Dette er et gledelig valg, et åndelig valg — nokså entydig valget av en mann med den prestelige omsorg for alminnelige menneskers liv og kår, og ubarmhjertig tid som vår egen!

De få glimt vi har sett av ham tyder på en enkel og ydmyk personlighet — vinnende «u-majestetisk» i et så stort og ansvarsfullt embete. I sin første pavetale fra Peterskirkens balkong fikk han altså 300 000 mennesker til å smile og klappe allerede ved sitt første ord: «Igår» (*Ieri* — altså dagen da han ble valgt!) — over sin egen undring og forferdelse ved oppdraget. Det er godt gjort å overbevise ekte om sin beskjedenhets, i en så pompøs ramme. Det lover i hvert fall godt: Mer inspirasjon enn «makt», samt humor og selvironi, inngår i første-inntrykket. Dagens verden ser nok av makt, så altfor mye.

— Men kan en pave i vår tid virkelig få betydning for verdens liv?

— Hans veldige mulighet ligger i — med rent åndelige midler — å vinne sinnene og hjertene, i en åpenbart tjenende kjærlighet. Vi så jo hva hans forgjenger og navnefelle pave Johannes oppnådde med det, på bare fem år. Det var sinnene og hjertene som også Jesus Kristus vendte seg til, som om det mektige Romerriket han levde under var en uvesentlighet. Slik ønsker jeg for min del både Kirken og dens synlige overhode, nettopp i en barsk og ubarmhjertig tid som vår egen!

LITURGISK KALENDER

SEPTEMBER:

17. 24. alm. søndag. Ben Sirach 27, 33—28, 9. Rom. 14, 7—9. Matteus 18, 21—35.
18. Ferial. 1. Kor. 11, 17—26. Lukas 7, 1—10.
19. Ferial eller Januarius. 1. Kor. 12, 12—14. 27—31a. Lukas 7, 11—17.
20. Ferial. 1. Kor. 2, 31—13, 13. Lukas 7, 31—35.
21. Matteus, apostel og Evangelist. Efes. 4, 1—7. 11—13. Matteus 9, 9—13.
22. Ferial. 1. Kor. 15, 12—20. Lukas 8, 1—3.
23. Ferial. 1. Kor. 15, 33—37. 42—49. Lukas 8, 4—15.
24. 25. alm. søndag. Jesaja 55, 6—9. Filip. 1. 20c—24. 27a. Matteus 20, 1—16a.
25. Ferial. Salomos ordsprog 3, 27—34. Lukas 8, 16—18.
26. Ferial, eller Cosmas og Damian, martyrer. Salomos ordsprog 21, 1—6. 10—13. Lukas 8, 19—21.
27. Ferial eller Vincent de Paul. Salomos ordsprog 30, 5—9. Lukas 9, 1—6.
28. Ferial. Quohelet 1, 2—11. Lukas 9, 7—9.
29. Erke-englene Mikael, Gabriel og Rafael. Dan. 7, 9—10. 13—14. Johannes 1, 47—51.
30. Ferial eller Jeronimus. Quohelet 11, 9—12. Lukas 9, 44b—45.

OKTOBER

1. 26. alm. søndag. Ezekiel 18, 25—28. Filip 2, 1—11. Matteus 21, 28—32.
2. Verne-englene. 2. Mosebok 23, 20—23a. Matteus 18, 1—5, 10.
3. Ferial. Job. 3, 1—3. 11—17. 20—23. Lukas 9, 51—56.

REDAKSJONEN
AVSLUTTET
31. AUGUST

FAKTA OM PAVEN

Kilde: Time, The Weekly Newsmagazine

— Luciani har ingen erfaring fra den romerske kurie, men har levet hele sitt liv i Nord-Italia. Første gang han dro utenlands var ifjor, da han besøkte Brasil.

— I 1948 fikk han ansvar for katekese i bispedømmet Belluno. Siden har han gjengitt sine tanker og erfaringer i boken «Katekisme-smuler», som er trykt i syv opplag.

— Som patriark av Venezia, erklærte han, at «de fattige er kirkens virkelige skatter», og ga prestene anledning til å selge gull og juveler til inntekt for et fond til hjelp for handicappede.

— Fordi det var nødvendig i skriftestolen, kan paven snakke litt tysk og endel slaviske dialekter. Han snakker godt fransk og dårlig engelsk.

— Som patriark forbød han katolikker å stemme på kommunistpartiet. Men han straffet ikke prester som måtte være uenige, ba dem bare la være å gi uttrykk for sin uenighet i kirkene.

— Luciani tør å forandre mening. Under konsilet (Vatikan II) hadde han vanskeligheter med uttalelsen om religionsfriheten. «I årevis», sier han «hadde jeg undervist i Kardinal Ottavianis teorier. Ifølge disse, er det bare den katolske kirke som har rettigheter, fordi den er sann. Jeg overbeviste meg selv om at vi hadde tatt feil.»

— Luciani kalles konservativ. Han har imidlertid sagt, at han selv hadde til hensikt å stemme på formannen for den Latin-Amerikanske bispekonferansen, Aloisio Lorscheider, en uttalt forkjemper for sosial rettferdighet.

GRUNNKURS

Nå i høst begynner et grunnkurs i kristendom for lærere i intensivundervisningen i Fredrikstad og Porsgrunn, forteller Rory Mulligan, s.m., Asker og Bærum. I Fredrikstad er lærerne søster Marit Brinkmann og søster Hedvig Osterhus, som begge har kateketutdannelse fra Tyskland. I Porsgrunn vil Rory Mulligan og Arno Gerriksma, O.F.M. undervise. Vel 12 studenter har meldt seg i hver av byene. Disse er fritatt fra andre oppgaver i menighetene i det året kurset skal vare. Grunnbok er Den hollandske katekismus for voksne, med tillegg og supplerende lesning. Den gjennomgås på 18 studieaftener. Det er stensilert et tilleggshäfte med repetisjonsspørsmål, etc. Faller kurset heldig ut, vil Kateketisk Senter, som har vært med

på utarbeidelsen, arrangere kurset i andre menigheter: I Kateketisk senter i Oslo er nå Berit Müller fast ansatt som daglig leder, mens søster Marie Louise O.P. har halvdagspost.

Bønn

Herre, du har alltid gitt meg
brød til imorgen,
og selv om jeg er fattig idag,
tror jeg.

Herre, du har alltid gitt meg
krefter til imorgen,
og selv om jeg er svak idag,
tror jeg.

Herre, du har alltid gitt meg
fred for imorgen,
og selv om jeg er forpint idag,
tror jeg.

Herre, du har alltid vernet meg
gjennom prøvelser,
selv om jeg blir prøvet idag,
tror jeg.

Herre, du har alltid avmerket
min vei for imorgen,
og selv om den er skjult i dag,
tror jeg.

Herre, du har alltid lyst opp
i mitt mørke,
og selv om jeg er uten lys idag,
tror jeg.

Herre, du har alltid talt til meg
når stunden var gunstig,
og til tross for din stillhet.
tror jeg.

Herre, du har alltid vært
min trofaste venn,
og til tross for dem som forråder
deg idag,
tror jeg.

Herre, du har alltid oppfylt
dine løfter,
og til tross for dem som tviler idag,
tror jeg.

Bønn fra den Reformerte Kirke
(Fra Jean Debryne: Le cahier
blanc, overs. ved Gro Eriksson,
utvalg av Rudi Kessels.)

GUNNEL VALLQUIST —

Mange av oss har lest bøker eller artikler skrevet av Gunnel Vallquist, men vet vi egentlig noe særlig om henne selv? Før vi stiller henne en del spørsmål, kan det være nyttig med en kort presentasjon. Hun er forfatter med kunsterlønn, en betydelig bidragsyter ikke bare til svensk, men også til skandinavisk kulturliv, — og sist, men ikke minst, en viktig formidler av katolsk tanke og tradisjon i et protestantisk og delvis avkristnet miljø. Særlig gjennom sine bøker om Det annet vatikankonsil har hun gjort tilgjengelig for mange vesentlige sider ved den katolske kirke. Som anerkjennelse for sin innsats, ble Gunnel Vallquist for få år siden utnevnt til æresdoktor i teologi ved universitetet i Lund.

VÆRE MED PÅ Å FORME UT- VIKLINGEN

— Hva fikk deg til å konvertere, og hvorfor er du katolikk fortsatt?

— En blanding av religiøse, senere mystisk pregede motiver ble utslagsgivende. Det dreide seg om et livsfellesskap med Gud, og jeg hadde inntrykk av at den katolske kirke kunne tilby det på en mer tilfredsstillende måte enn den protestantiske tradisjon. Gjennom studier ble inntrykket ytterligere forsterket. Den gang var jeg utvilsomt mer imponert av det intellektuelle apparat enn tilfellet er i dag. Etterhvert har jeg erfart det spekulatives begrensning, og troen på den logiske bevisføring har avtatt. Det er mer blitt liv enn lære. Kirkens levende tradisjon, religiøs livsform, er kommet mer og mer i sentrum.

Tradisjonen er noe mer enn et tilbakeblikk, den er også en levende reali-

tet som fortsetter. Selv om vi ikke kan være uten arven fra fortiden, kan vi ikke bare bygge på den. Tradisjonen lever, og vi må derfor ikke bare godta en utvikling, men også være med på utformingen av den. En fortsatt og fornyet kamp for sannheten er med andre ord nødvendig.

— Ved mange anledninger har du vist en dyp innsikt i kirkens lære. Hvordan har du tilegnet deg den?

— Helt fra jeg ble katolikk for omkring 40 år siden, har jeg hatt anledning til å utdype mitt kjennskap til kirken — først hos dominikanerne i Stockholm, senere som student i Uppsala hvor jeg var med i en liten gruppe av katolikker under ledelse av pater Gerlach s.j. Han var den første jeg hørte si: «En katolsk student burde alltid sørge for å ha samme kunnskapsnivå på det religiøse området som på det profesjonelle.» Ordene ble en slags

rettesnor for mitt liv, og jeg har vært så heldig å få rikelig anledning til å følge dette gode råd. Etter studietiden dro jeg til Frankrike. Ønsket om å få større kontakt med kirkens liturgiske liv var et motiv for reisen, samtidig ville jeg se det monastiske liv — særlig benediktinerne — på nærmere hold. Interessen for liturgien var delvis estetisk preget, men jeg gjenkjente likevel kirkens dypeste liv her. Ellers var jeg nok litt opptatt av tanken på klosterlivet. Min plass var imidlertid ikke der.

I denne tiden møtte jeg den franske kirke på sitt beste. Grunnlaget for Det annet vatikankonsil ble virkelig lagt der såvel intellektuelt som åndelig. Det ga utallige muligheter for en som ønsket å tilegne seg det katolske liv. Impulsene kom fra mange kanter. «Les intellectuels catholiques» var en betydelig organisasjon. Der ble det arrangert foredragsserier med kjente teologer som Henri de Lubac, Yves Congar, Jean Daniélou og mange andre. «Cercle Saint Jean Baptiste» var et annet givende miljø. Karmelittene hadde også en blomstrende forelesningsvirksomhet hvor det åndelige liv stod i sentrum.

Gjennom Daniélous forelesninger og bekjentskap, ble interessen for kirkefedrene vakt, og jeg begynte å følge hans undervisning ved Institut Catholique i Paris. Han var en av de første som åpnet sine forelesninger ved det teologiske fakultet for kvinner. Vi var bare en håndfull som satt for oss selv bakerst — på betryggende avstand fra de mannlige studentene!

MEDLEM AV DEN SVENSK BIBELKOMMISSJON

— Ble det ikke senere vanskelig å skape en bro mellom det franske og det svenske?

— Nei, jeg begynte nemlig fra denne franske plattform å blande meg inn i svensk kulturliv. Det interesserte folk

ALLSIDIG BROBYGGER

å høre en annen røst. Jeg ble mer og mer trukket inn i dette før jeg endelig flyttet hjem.

— Og virksomheten er etterhvert blitt mangfoldig, fra oversettelse av Proust og allment kulturarbeid til medlemsskap i Den svenske bibelkommisjon og oppdagelse av zen-meditasjonen. Siden vi i Norge venter en ny Bibel-oversettelse til høsten, kunne det være interessant å høre litt nærmere om hvordan dette arbeidet foregår i Sverige.

— Kommisjonen er oppnevnt av regjeringen. Den består dels av oversettere, dels av et styre som formelt er ansvarlig for oversettelsen. I styret er vi både en jøde, en katolikk og et medlem av frikirken. Vi er imidlertid utnevnt som personer, og ikke som representanter for et trossamfunn. For arbeidet er det selvsagt en fordel når man selv er yrkesoversetter — man forstår vanskelighetene, blant annet.

— Har du i andre sammenheng vært med på direkte samarbeid med ikke-katolske kristne?

— Ja, det skjer ofte, men fremfor alt som privatperson -- ikke «offisielt». Slikt samarbeid er blitt særlig aktuelt i forbindelse med meditasjonsbevegelsen. Den sprenger de konfesjonelle rammer. Jeg er oftere innbudt i protestantiske sammenheng enn katolske. Men jeg avslår alltid når jeg blir bedt om å preke! — I Sverige er det mer og mer blitt en selvfølge at man samler mennesker fra forskjellige trossamfunn, og det føles ufullstendig når det ikke skjer. Igrunnen tror jeg mer på en økumenikk som har sitt utgangspunkt i en gitt sosial, menneskelig situasjon eller i et kulturelt anliggende enn den som bygger på teoretiske spørsmål.

KONTEMPLATIVT LIV

— Du nevner meditasjon, hvordan fikk den innpass i ditt liv?

— Interessen for meditasjon er egentlig bare en konsekvens av en draging mot kirkens kontemplative liv uten å ha funnet en metode som fungerte bra. Særlig da den gregorianske sang forsvant ble det et følbart tomrom i gudstjenestelivet. Jeg fikk kjennskap til zen-meditasjonen da den var noe ganske nytt i Sverige. Og der fant jeg det som er så nødvendig: Å komme ned på et roligere plan, å kutte ut den intellektuelle virksomhet ... Dess mer man er vant til å la tankene arbeide, dess vanskeligere er det å være kontemplativ — det som egentlig

er en passiv tilstand. Tankene om kontemplasjon kommer jo fra en stillhet, og ikke fra tankevirksomhet. Meditasjonen er et middel til å komme frem til stillheten, og i zen-metoden mener jeg å ha funnet den hjelp som var nødvendig. Men det er også nødvendig å ha med seg en kristen teologi og en kristen etikk, når man går inn i denne metoden.

— Du har utført et veldig arbeid med oversettelsen fra fransk til svensk av Proust. Hvorfor falt valget nettopp på ham?

— Det var nok heller jeg som ble

Plass for stillhet og skjønnhet.

tilbudt oppgaven enn omvendt. Arbeidet har tatt lang tid fordi det har vært mange andre ting ved siden av. Jeg var veldig grepet av ham, og interessen har holdt seg like stor gjennom alle disse årene. Det finnes neppe noe menneske jeg er mer ulikt, men det som teller er at han trenger ned til det felles menneskelige. Vi gjenkjenner oss alle i hans fremstillinger av tiden, døden, ensomhet, sykdom . . . Proust er ikke kristen, og det er faktisk godt å ha også slike følgesvenner. Og mer enn noen annen har han lært meg å se. En kontakt på dypet med en forfatter som ham, regner jeg som en stor rikdom.

PLASS FOR STILLHET OG SKJØNNHET

— Få legfolk har fulgt konsilet på så nært hold som du. Nå er det alt tretten år siden dette viktige kirke-møtet ble avsluttet. Er du fornøyd med kirkens utvikling?

— Spørsmålet er vanskelig å besvare. Kirkens utvikling har på mange måter gått i en retning som jeg er glad for, dvs. større frihet, mer respekt for det enkelte menneske, mindre juredisme, en mer evangelisk grunninnstilling . . . Dette strekker seg også utover kirkens grenser. En sterk følelse av fellesskap med ikke-katolske kristne er blitt mye mer utbredt enn tidligere. Ved siden av dette synes jeg at nivået på sett og vis har sunket såvel på det teologiske plan som for gudstjenestelivet — områder som betyr meget for meg personlig. I befrielsens iver har man kanskje mistet en del ting som er livsnødvendige. Det er foruroligende at sansen for de åndelige og kontemplative verdier, representeres sterkest av en tradisjonalistisk fløy i kirken. Den åpne og fremskrittssvinnlige har ofte mistet kontakten med den del av tradisjonen som er kirkens hjerte. Stadig flere føler mangler her, og de prøver å vinne det tapte tilbake. Et uttrykk for det er de nye formene for kontemplativt liv som oppstår i kirken. Det er livsviktig at dette kommer frem, og at vi snarest får bygget opp igjen slike religiøse livsformer som vi ikke kan leve uten. I vår tid hvor det ytre

ELLERT DAHL O.P.:

«De kristne»

Kristenhet i fugleperspektiv

Det er litt av en bragd Bamber Gascoigne har gjennomført. I tretten kapitler, hver på ca. 20 sider, beskriver han hele kristenhetens historie fra Jesus til Johannes XXIII og biskop Robinson. Alt er med: Konstantin og det bysantinske rike, de irske munke, middelalderens pavedømme og Johan Hus, Luther og reformasjonen (fra en huslig synsvinkel), jesuittene og motreformasjonen og helt frem til Frelsesarméen, Kirkenes Verdensråd og «Den gudløse stat». Grunnlaget for boken danner en TV-serie på britisk fjernsyn i tilsvarende antall episoder. I boken

miljø er så forstyrret, trenger vi et kontemplativt miljø med plass for stillhet og skjønnhet.

Vi har i dag muligheter til en fornyelses tid forutsatt at vi ikke mister de tradisjonelle asketiske verdier av syne. De tre klosterløftene innebærer f.eks. et livsideal som jeg tror er svært viktig. Deres verdi er evangelisk. Selv om vi ikke lenger er redde for loven, redde for straff, må vi ikke av den grunn oppgi det kristne menneske-bilde.

— Hvordan tenker du deg fremtidens kirke?

— Den kirke jeg *ønsker* er en kirke som virkelig kjenner seg som en ansvarlig bærer av den kristne tradisjon — som hverken overgir læren eller det etiske ideal, men som aldri forsøker å *påtvinge* noen det. Den er også en kirke som forkynner, og som ikke utelukker noe menneske — fremfor alt ikke i sine sakramenter. Det er en kirke som for alltid er befridd for triumfalisme, og som uavlatelig tar avstand fra bruk av maktmidler. En Bergprekenens kirke.

er den muntlige, fortellende stilen bevart, mens en del sitater og henvisninger er tilføyet.

Etter en første-gangs gjennomlesning sitter en igjen noe andpusten. Tretten sider - innbefattet et overdådig rikt illustrasjonsmateriale - per hundreår av Kirkens historie, det er tross alt et temmelig raskt tempo. Så florerer da også generaliseringene, skjematiseringene og de flotte formuleringer. Det er vel uunngåelig tatt i betraktning oppgavens omfang og populariseringens krav. Det merkelige er egentlig at teksten tross alt holder et såpass høyt nivå. Det er så absolutt en intelligent bok som hele tiden røper et levende, spørrende og lite forutinntatt sinn. Slik, sett fra en annen klode, vil altså kristenfolkets to-tusenårige dramatiske, ofte tragiske historie, ta seg ut. Det gjør et merkelig, nesten rørende inntrykk, som den gang vi fikk se vår kjære jordklode fra satelitt — et skyggelandskap av krusende fjellformasjoner og mørke hav — og tenkte «der bor vi!» Slik arter vi oss altså sett utenfra, fra det store verdensrom.

— For det er nettopp *utenfra* at de kristne her i denne boken er observert. Vi er «arten kristne» og Bamber Gascoigne er den intelligente iakttagere utsendt (med fotograf) for å registrere hvordan fenomenet kristendom har utviklet seg og forvandlet seg gjennom to tusen år. Akkurat dét synspunkt kan ha sin særlige interesse for den engasjerte kristne som vanskelig ser skogen for bare trær, og som med sin bevissthet om det enestående ved den kristne åpenbaring, lett glemmer at kristendommen er bare én av de store verdensreligioner, selv om den er kanskje den merkeligste og mest sammensatte.

— Allerede første side angir tonen. Forfatteren siterer ikke evangeliet. Han siterer fem antikke hedenske forfatteres dom om samtidens kristne. Slik tok de seg altså ut for sin siviliserte samtid: En gruppe overtroiske, ukultiverte fanatikere som knapt hadde noen fremtid i en opplyst verden.

Boken har mange gode sider. Det er godt stoff og godt fortalt. Den gir et veld av uventede, interessante, av og til litt bisarre, opplysninger. Bakom ligger det adskillig (men ikke for meget) forskerarbeid; det vitner bl.a. de mange poengterte sitater fra fortidens forfattere om. Det har vært en givende safari gjennom kristenhetens jaktmarker både i tid og sted. Bildene som forfatterens hustru, Christina Gascoigne skal ha hovedæren for, er mange, vel valgte og overmåte vakre.

Men betenkelighetene melder seg også. Bokens friske nyoppussede fasade dekker over adskillige av de gamle, litt for vedtatte syntesene vi husker igjen fra skoledagene. De gode (Savonarola, Wycliffe) er gode, de onde er onde (Aleksander VI); det er betryggende. Samtidig har stoffordelingen fått den vanlige slagside, med sterk understrekning av den protestantiske (angel-saksiske) arv, mens den katolske kirke er glemt fra Ignatius til Johannes XXIII. Teksten kan virke både anekdote-preget og triviell. Vi får f.eks. høre at Jesu barndomshistorie er stort sett legendarisk, men ikke desto mindre «uimotståelig tiltalende». Men så er også «det Jesus gjorde tiltalende» og «ikke mindre tiltalende var det han sa, spesielt for de fattige». — Oversettelsen flyter ganske godt, men røber anglisisme her og der.

Likevel vil en spå en avgjort suksess for både bok og TV-serie. Den er en typisk publikums-bok, vakker, lettlest og opplysende. For konfirmanter i en sekularisert tidsalder må den bli den ideelle gave. Uten tvil gjør den en god gjerning om den kan bøte litt på uvitenheten om kristendommens historie og om de kristne selv.

Bamber Gascoigne:
De kristne.
Grøndahl og Søn, 1978.

FREMTIDENS BLANDETE EKTESKAP?

Alsace-Lorraine har en blandet luthersk-katolsk befolkning. Kirken bruker egnen til å prøve ut ny praksis. Bispedømmet Strasbourg har således egne regler for interkommunion. I mars i år kom et brev rettet til protestantiske og katolske prester i bispedømmene Strasbourg og Metz. Det var undertegnet av de katolske biskoper L. A. Elchinger, J. P. Scmitt og Ch. Brand, og av presidentene for den lutherske og den reformerte kirke i Alsace-Lorraine André Appel og Christian Schmidt, og behandlet forberedelse til og inngåelse av blandete ekteskaper. Etter et forord om den økumeniske betydning av slike ekteskaper, fortsetter brevet:

1. FELLES FORBEREDELSE AV EKTESKAPET

Det ville være ønskelig at alle blandete ekteskaper ble forberedt i fellesskap av den katolske og den lutherske presten. Denne felles forberedelse vil være ennå viktigere i de tilfeller, hvor ekteskapet vil bli inngått i nærvær av både en luthersk og en katolsk prest. Erfaringen viser, at en slik samtale for fire ikke alltid er lett å gjennomføre, fordi ikke alle har tid samtidig, eller av psykologiske årsaker. Men det som ikke kan gjøres samtidig, kan i det minste gjøres fortløpende og i enighet.

2. «ERKLÆRING OM HENSIKTEN»

Dette dokumentet, som alltid fylles ut når katolikker inngår ekteskap, er ikke et pressmiddel, men et forslag (une proposition) som tillater de forlovede å tenke over det kristne ekteskaps mening og dimensjoner, og således forberede seg på samtykket eller løftet som de skal gi hverandre ved bryllupet. «Erklæringen om hensikten» er personlig, og når det gjelder blandete ekteskaper bør den fylles ut i fellesskap. Erklæringen nevner barnas kirkelige tilhørighet. Dette spørsmålet

(Forts. neste side)

må nå drøftes, selv om den endelige beslutning ikke ennå kan treffes.

3. BARNAS KRISTNE OPPDRAGELSE

Barnas dåp og kristne oppdragelse er begge foreldrenes ansvar, og kan ikke avgjøres mot noens samvittighet.

Hvis den katolske kirke minner den katolske ektefellen om at han/hun plikter å leve sin tro, og gjøre hva han/hun kan for at barnas dåp og kristne oppdragelse skal gjøres i hans/hennes kirke, har den protestantiske ektefellen den samme forpliktelse, selv om han/hun ikke blir eksplisitt minnet om det. Protestanten kan forøvrig nevne det i sin «erklæring om hensikten». Men siden barneoppdragelsen alltid er begge foreldrenes oppgave, og siden ingen av dem må tvinges til å handle mot sin samvittighet, må de gjennomføre det så godt de kan etter hjemmets konkrete muligheter, vel vitende om at ekteparets fred og enhet fremfor alt må sikres.

I alle fall

— våker de sammen over barnas kristne oppdragelse.

— begge sørger ved sin livsførsel for å gi barna respekt for sine respektive kirkers tro.

— begge må fordype sin tro for å kunne samtale på en fruktbar måte og svare på barnas spørsmål.

— de oppfordres til å be sammen, særlig for kristen enhet.

4. VALG AV KIRKE HVOR BRYLLUPET SKAL FINNE STED

Valg av kirke hvor et blandet ekteskap skal inngås må overlates helt til de fremtidige ektefellene. Prestene må respektere deres frie valg, etter å ha hjulpet dem å tenke over det.

Den katolske og den protestantiske presten må begge huske, når ekteskapet skal inngås i en protestantisk kirke, å minne den katolske part om å be sin kirke om dispensasjon fra «den kanoniske form», for at ekteskapet skal bli anerkjent.

Man unngår å feire Messe eller nattverd hvis dette ville understreke

„Dieu et la Vertu”

NORSKE SLEKTSVÅPEN

Herman Løvenskiold har skrevet en *Heraldisk nøkkel*. Nøkkelen skal brukes til å identifisere slektsvåpen i Norge. Den *Heraldiske nøkkel* er utarbeidet på grunnlag av de ca. 4 400 våpen som finnes i riksarkivets samlinger av lakksegl om som fordeler seg på 2 350 navn. Seglene stammer fra 1650-årene og frem til vår tid. Noen svenske og danske slektsvåpen er også tatt med.

Det er et stort granskningsarbeid som ligger til grunn for det foreliggende verk. Det har sikkert ikke vært noen lett sak å tyde segl og kontrollere familieforgreninger; så deretter nøyaktig å katalogisere alle varianter av de enkelte emblemer: «Ekorn — 1 sittende; — 1 sittende, holder 1 nøtt; — 1 sittende under et tre; — 1 sittende ved foten av 1 tre; — 2 med 1 på hver sin side av 1 tre; — 3 i 2.1.». Hver enkelt

variant representerer en familie eller familiegren.

Dette er den første heraldiske nøkkel av denne type som utgis på norsk. Den analyserer én for én de enkelte slektsvåpen med deres respektive kjennetegn. Sist i boken kommer et register over familiene. Boken er illustrert av tegninger utført av Odd Fjordholm.

Det er en merkelig verden vi føres inn i gjennom disse mangfoldige symboler og edle deviser: en verden mer beslektet med *Orlando Furioso* og *Don Quichote* enn med vår egen CBOS-kultur. Det er også underlig å tenke at bruken av våpenskjold og den heraldiske vitenskap skulle blomstre videre på egen hånd lenge etter at ridderskap og middelaldersk høviskhet var gått i graven. Uten tvil eier heraldikken sin egen vitalitet og utøver sin egen fasci-

kirkesplittelsen mellom ektefellene eller deres familier.

5. DELTAGELSE AV PREST FRA DEN ANNEN KIRKE

a. Prinsippet for slik deltakelse.

En slik deltakelse bør bare finne sted når de fremtidige ektefeller ber om det, og bare etter en alvorlig økumenisk drøftelse, for å understreke en plan om et liv i den kristne enhets tjeneste, eller når den ene av de forlovede har et spesielt engasjement i sin egen kirke. På den annen side må man unngå at begge prester skal være til stede bare for at begge familiene skal være fornøyde eller som en mer eller mindre mondén manifestasjon av en økumenikk som er på mote.

b. Deltagelsens form

Vi må minne om at når presten fra den annen konfesjon er til stede, skal bare presten i den kirken hvor

bryllupet finner sted motta ekteparets samtykke eller løfter, velsigne ekteskapet og våke over utvekslingen av ringene. Den gjestende presten har som sin vesentlige rolle å vitne om sin kirkes pastorale omsorg for det nye ekteparet. Dette aktive nærvær kan gi seg utslag ved at han tar del i ordets liturgi eller leser forbønnene. I så fall må bryllupet være forberedt i fellesskap.

6. INNSKRIVNING I KIRKEBOKEN

Blandete ekteskap inngått i den protestantiske kirken med dispens fra «den kanoniske form» skrives inn i begge kirkers bøker. Når det gjelder inngåelse av andre blandete ekteskap ville det være ønskelig om prestene, av pastorale hensyn og med ektefellenes samtykke, informerer hverandre gjensidig om bryllupene.

(*La Documentation catholique*, 10, 1978)

nasjon på mange sinn. Dette gjør den sikkert også i Norge (hvem kunne ha tenkt seg at vi hadde mer enn to tusen slektsvåpen bare i vårt eget land!), de mange slektsgranskere vil ønske denne boken velkommen.

At det nå var betimelig med en slik *Nøkkel* forstår vi. Av forfatteren får vi høre hvor grovt det jevnlig syndes mot de heraldiske regler. Motivene «brukes nå vilt om hverandre. Skjoldholdere som var forbeholdt baroner og grever er benyttet av ubetitlet adel som også under tiden bruker våpentelt. Borgerlige familier bruker adelige hjelmer og kroner, det er til og med familier som har tatt grevekroner i bruk». Men slikt skal ikke tilskrives ond vilje. Det «skyldes ubekjentskap med heraldiske regler».

Hvorav altså denne bok. E. D.

Herman L. Løvenskiold,
Heraldisk nøkkel,
Universitetsforlaget 1978,
264 sider.

KARL BARTH PÅ NORSK

En av de mest omdiskuterte teologer i vårt århundre er Karl Barth. I mellomkrigsårene frem til 1935 var han professor i teologi i Tyskland. Han ble avsatt av Hitler og drog til Sveits, der han frem til sin død i 1966 var teologiprofessor i Basel. Nå foreligger en norsk utgave av hans bok «Innføring i evangelisk teologi» (Land og Kirke/Gyldendal). Boken er Karl Barths egen konklusjon på 50 års arbeid og egner seg både for nybegynnere i teologi og som veiledning for teologi-interesserte. For mange vil den teologi Karl Barth gir innføring i være ukjent land; i hans øyne er teologi en munter vitenskap, og Kjetil Hafstad som har oversatt boken, skriver sin innledning under overskriften: «Karl Barth — en munter partisan for Guds frie kjærlighet».

Karl Barth: Innføring i
evangelisk teologi.
Gyldendal 1978.

Nyheter

KARI ELISABETH BØRRESEN UNDERVISER PÅ TEOLOGISK FAKULTET

Dr. Philos. Kari Elisabeth Børresen foreleser i høst i kirkehistorie på Universitetets teologiske fakultet over «Kirkefedrenes lære om kvinnens «natur» og rolle.» Senere i høst skal hun undervise på Gregoriana i Roma.

VATIKANETS RADIO

Vatikanets radio sender på skandinaviske språk

Tirsdager kl. 18.30 norsk tid på

25 m — 11 715 khz

31 m — 9 625 khz

41 m — 7 155 khz

Onsdager kl. 20.15 norsk tid på

25 m — 11 715 khz

Man mottar gjerne meldinger om mot-tagerforholdene, adresse

Vatican Radio,
Scandinavian Programme
Vatican City.

Brev

Den tidlige kirke kjente ikke til noe kirkeledernes sølibat

«Prestens liv — det være seg i glede eller sorg — angår meg, angår oss alle.»

St. Olav nr. 11 og nr. 13/14 vakte min særlige oppmerksomhet. I bladet nr. 11 side 2 leser vi: Adrian Hastings: Sølibat. Han er ikke den første og blir vel heller ikke den siste som helt åpent taler eller skriver om det lovfestede sølibat.

St. Olav nr. 13/14 gjengir Pastor Olaf I. Wærings reaksjoner på A.H.'s utlegning av det obligatoriske sølibat.

Med det Nye Testamente har vi også fått et brev fra Paulus — denne gangen ligger han lenket i Romas fengsel og dikterer (1. Tim. 3, 1—13 f): Pastoralbrevet. I dette brevet, diktert av en hyrde og adressert til en hyrde, klarlegger Paulus en leders egenskaper og hvordan kandidaten skal ha levet for Gud og mennesker

for å kunne bli innsatt som leder; om biskopens (lederens) funksjon. Av kravene Paulus stiller til kandidaten kan en slutte at kandidaten ikke kan eller må være under 30 år gammel. *Paulus nevner ikke noe om sølibatet.*

I 1. Kor. 7. kap. anbefaler Paulus jomfrueligheten. I vers 9 sier han straks til en annen gruppe mennesker at det er bedre at de gifter seg enn ... Matteus 19, 11 viser hen til den totale overgivelse til Gud (altså også et liv i jomfruelighet), men det er ikke uttrykkelig ment som regel for alle. Det er noe som er vanskelig å forstå, «Den som kan, får ta det til seg». — Den tidlige kirke kjente ikke til noe kirkeledernes sølibat.

Hvorfor har Pastoralbrevet hittil aldri vært brukt til nyvurdering av det lovfestede sølibat? Ethvert menneske bør overfor Gud bli stående i full frihet, og det burde Guds kirke støtte opp om, enten det gjelder prest eller legmann. Kallet til et liv i sølibat er en gave ovenfra, og bare ut fra den får mennesket kraft og styrke til å kunne realisere sitt til Gud gitte løfte både for Gud og mennesker.

Dette er min mening, overbevisning og erfaring.

Søster Euphemia Hedderich,
Halden.

Skal barn ikke følge skolens religions- undervisning?

I St. Olav nr. 10 har Legmannsrådet en opplysning om tilskudd til religionsundervisning fra kommunene. Forutsetningen for å få et tilskudd er etter den siterte paragraf at barna er fritatt fra kristendomsundervisning i skolen.

Er dette aktuell «politikk» idag i vår økumeniske tid — å ta barna ut av skolens undervisning? Driver vi ikke vår katolske undervisning som et tillegg til skolens? Da faller jo grunnlaget for å søke om støtte bort. Eller kunne det tenkes at vi kunne få en kommunal støtte utfra andre premisser. Kan Katolsk Studieråd undersøke dette? spør

Edel Grønningsæter,
Kristiansand S.

ST. OLAV

I SKANDINAVIA

KR. 70.—.

GUDSTJENESTER I HELGENE		Stille messe	Høj- messe
OSLO: <i>St. Olavs domkirke</i>	lörd.: 19.00 sønd.: 9.30 tlf. 20 72 26 - 20 72 44	— 11.00 —	— — —
<i>St. Hallvard kirke</i> , Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83		8.35	11.00
<i>St. Dominikus kirke</i> , Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71		9.00 18.30	11.00 —
<i>Vår Frue Villas kapell</i> , Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21		9.00	—
<i>Grefsen kapell</i> , Glads vei 23, tlf. 212355		9.00	11.00
<i>Lunden kloster</i> , Øvre Lunden, tlf. 212587			10.00
ARENDAL: <i>St. Franciskus kirke</i> ,	lörd.: 18.30 Tyholmen, tlf. 22 209 sønd.: 8.00		11.00
BERGEN: <i>St. Pauls kirke</i> ,	lörd.: 19.00 Christiesgt. 16, tlf. 21 54 10 sønd.: 19.00		11.00
<i>Vår Frue Kirke</i> , Helleveien	sønd.: 10.00		
<i>Florida kapell</i>	19.00		
DRAMMEN: <i>St. Laurentius kirke</i> ,	8.30 Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	10.30	
FREDRIKSTAD: <i>St. Birgitta kirke</i> ,	9.00 Kongensgt. 9, tlf. 11 438	11.00	
HALDEN: <i>St. Peters kirke</i> ,	9.00 Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	10.45	
HAMAR: <i>St. Torfinns kirke</i> ,	lörd.: 18.00 Torvgt. 113, tlf. 23 751 sønd.: 11.00		
HAUGESUND: <i>St. Josefs kirke</i> ,	Haraldsgt. 21, tlf. 23 195		
HØNEFOSS: <i>St. Theresias kirke</i> ,	9.00 Vesterngt. 5, tlf. 22 381	11.00	
KRISTIANSAND S.: <i>St. Ansgar kirke</i> ,	18.00 Kirkegt. 3, tlf. 24 225 sønd.: 11.00		
LILLEHAMMER: <i>Mariakirken</i> ,	lörd.: 18.00 Weidemannsgate 3 A, tlf. 52 550 sønd.: 10.00		
LILLESTRØM: <i>St. Magnus kirke</i> ,	9.00 Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	11.15	
MOSS: <i>St. Mikals kapell</i> ,	— Ryggeveien 24, tlf. 41 038		
PORSGRUNN: <i>Vår Frue kirke</i> ,	8.30 Sverresgt. 26, tlf. 50 793	11.00	
STABEKK: <i>Maria kirke</i> ,	8.30 Nyeveien 17, tlf. 53 77 35	10.45	
<i>Eikeli kirke</i> , Veståsen 20, tlf. 24 25 69		9.30	
STAVANGER: <i>St. Svithuns kirke</i> ,	lörd.: 17.00 Dronningens gt. 8, tlf. 25 534 sønd.: 8.30 9.30	11.00	
TØNSBERG: <i>St. Olavs kirke</i> ,	11.00 Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949		
TRONDHEIM: <i>St. Olavs kirke</i>	8.45 Prinsensgt. 2a2 19.00	11.00	—
<i>St. Elisabeth hospital</i> , lla, tlf. 21 670 ..	6.15	—	
KRISTIANSUND N.: <i>St. Eysteins kirke</i> ,	8.00 Flintegt. 5, tlf. 72 779	11.00	
LEVANGER: <i>St. Torfinns kirke</i> og <i>St. Eystens sykehjem</i> , Jernbanegt. 29		11.00	
MOLDE: <i>St. Sunniva kirke</i> ,	8.30 Parkveien 23, tlf. 51 467	11.00	
ÅLESUND: <i>Vår Frue kirke</i> ,	8.30 Norgesund, tlf. 37 558	11.00	
TROMSØ: <i>Vår Frue kirke</i> , Storgt. 94. Sogneprestens tlf. 84 277	lörd.: 18.00 sønd.: 8.00	11.00	—
<i>St. Elisabethsostrene</i> ,	Balsfjordgt. 35, tlf. 81 487	8.00	—
BODØ: <i>St. Eystens kirke</i> ,	8.15 Hetnesveien 22, tlf. 81 487	10.30	
HAMMERFEST: <i>St. Mikael kirke</i> ,	19.00 Salsgt. 52, tlf. 11 447	11.00	8.00
HARSTAD: <i>St. Sunniva kirke</i> ,	8.00 Skolegt. 4, tlf. 61 501	10.30	
NARVIK: <i>Kristi Kongekirken</i> ,	18.30 Håreksgt. 82		
SELFORS: <i>Vår Frelsens kirke</i> ,	11.00 Skipper Nilsensgt. 21, tlf. 52 072		

Av pressen

Den nye pave

Offentligheden får et noget flimrende billede af den nye pave i Rom for så vidt angår hans kirkepolitiske og politiske holdninger. Hans valg af navnet Johannes Paul synes dog at indeholde en programmerklæring gående ud på, at han vil fortsætte det reformarbejde som er sat i gang og videreført under hans to forgængere. Også hans egentlige programmerklæring, der blev fremsat i går, underbygger dette. På den anden side indeholder oplysningerne om ham og gengivelserne af tidligere udtalelser af ham træk, der tyder på en mere konservativ pave end forgængerne.

Men som netop i de to tidligere pavers tilfælde kan der komme overraskelser.

Pave Johannes Paul den Første er jo på forhånd en ret ukendt mand i det romerske kleresi. Allerede i dette og i den hurtighed, hvormed man nåede netop til hans valg, kan der ligge noget symptomatisk. Han er ikke en mand, der på forhånd er for bundet af sin fortid.

Indenfor andre kirkesamfund vil

man interesseret spørge efter hans mening om den katolske kirkes relationer til disse. Her er det klare udsagn i programmerklæringen om at ville følge pave Paul den Sjettes økumeniske linje. Til gengæld foreligger der på forhånd mange udsagn om en ret afvisende holdning overfor Kirkernes Verdensråds bestræbelser på at tilnærme kirkerne til hinanden. Men allerede den kendsgerning, at den nye pave synes at ville gøre politiske systemer — kommunismen — og andre religionssamfund til ærkefjenderne, kunne gøre det logisk, at også den romerske kirke var indstillet på mere samarbejde mellem de kristne kirker.

I det hele taget må man nok tage mange af de udsagn, der fremkommer i valgøjeblikket med et gran salt. Et pavevalg er også en politisk begivenhed. Der er mange kredse i den store katolske kirke, der skal beroliges, og det er nok årsagen til, at der simpelthen «siver» informationer ud, som er der med at forekomme motstridende. Selv om Johannes Paul benævnes konservativ, skal man næppe regne med, at han nærmer sig den franske biskop Lefebvres linje, for en sådan mand kunne ikke vælges. Tiden vil vise, hvorledes den nye pave vil leve op til navneforpligtelsen både med den gode og reformivrige Johannes den Treogtyvende og med den åbne og økumeniske Paul den Sjette.

(Kristelig Dagblad,
København)

En norsk pilegrimsreise

Det er Olsok. Vi bryter opp fra arbeid og ferie, legger alt av hverdagen bak oss, og bærer våre bekymringer med oss midt inn i flokken av femti andre pilegrimer som i en tidlig morgentime har samlet seg fra alle landets kanter (og fra Sverige) utenfor vestfronten av Nidarosdommen i Trondheim. Vi skal prøve å formidle inntrykkene vi fikk, kanskje får andre lyst til å bli med neste gang eller senere.

Vi reiste litt bakvendt, nemlig ikke fra Stiklestad til Nidaros, men fra Nidaros til Stiklestad, med et par dager imellom på Sand Folkehøgskole på Inderøy. Nå som i århundrer før,

var det Olsok som samlet oss, drev oss til små oppbrudd og vandring videre.

Foran Nidarosdomen begynte den felles vandringen, med forskjell og enhet. Først i rosenkransbønnen rundt Domkirken. Pilegrimsflokkene vendte tilbake dit to ganger senere på dagen for å bli bedre kjent med kirken som ble bygget over Olav den helliges grav, og med hva den ennå forteller om dem som har levd før oss. De som var der for første gang, likesom de som kjente Nidarosdomen fra før, hørte på og fulgte Egil Mogstad gjennom bygningen i over 2,5 time, som virket altfor korte. Vandringen var ikke bare gjennom kirken, men også gjennom histo-

rie, kirke-, kunst- og litteraturhistorie. Hanne Berentzens omvisning av glassmaleriene var en del av det offisielle opplegget til Olsokdagene og var derfor tidsbegrenset, så vi måtte nøye oss med det viktigste.

Dagene på Sund lot oss bli kjent med nye vandringsfeller som lærte oss litt om katolikkens situasjon andre steder i landet, og ga oss glede over at vi er flere som kjemper i små celler

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Dominikus kirke	}	Oslo
Lunden kloster		
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Olavs kirke		
Bispegården	}	Arendal
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Franciskus Kirke	}	Bergen
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Hammerfest
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus	}	Hønefoss
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Lillestrøm
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.	}	Tromsø
St. Mikals Kirke		
St. Mikals prestegård	}	Trondheim
St. Theresia Hosp.		
St. Franciskus Hosp.	}	Tønsberg
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.	}	Tønsberg
St. Elisabeths Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tønsberg
Bispegården		
St. Olavs Kirke, Bispegården	}	Tønsberg
St. Olavs Kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 19 12 00 - Service 19 12 20

- Daniélou: The Theology of Jewish Christianity, kr. 148,—.
 Daniélou: Gospel Message and Hellenistic Culture, kr. 114,—.
 Daniélou/Marrou: The Christian Centuries, Vol I: The First Six Hundred Years, kr. 145,—.
 Daniélou/Marrou: Vol II: The Middle Ages, kr. 135,—.
 Daniélou: The Bible and the Liturgy, kr. 42,60.
 Jungmann: The Early Liturgy, to the time of Gregory the Great, kr. 42,60.
 Lambdin: Introduction to Biblical Hebrew, kr. 47,—.
 J. B. Metz: Theology of the World, kr. 31,—.
 Early Fathers from the Philokalia, overs. av Kadloubowsky & Palmer, kr. 80,60.
 Writings from the Philokalia, overs. av Kadl. & Palmer, kr. 94,10.
 The Art of Prayer, An Orthodox Anthology, kr. 67,—.
 Ulrich Wickert: Sacramentum Unitatis. Ein betrag zum Verständnis der Kirche beil Cyprian, kr. 187,—.
 Werner Marschall: Karthago Und Rom. Pápste Und Papsttum. Die Stellung Der Nordafrikanischen Kirche Zum Apostolischen Stuhl in Rom, kr. 204,—.
 Bernhard Stoeckle: Wörterbuch Christlicher Etik, kr. 28,—.
 Rahner/Vorgrimler: Kleines Theologisches Wörterbuch, kr. 46,80.
 Rahner/Vorgrimler: Kleines Konzilkompendium, kr. 61,50.
 August Franzen Kleine Kirchengeschichte, kr. 18,—.

ST. OLAV BOKHANDEL A/S

Akersveien 5, Oslo 1.

Åpent kl. 9—16, lørdager 9—13.

rundt på forskjellige steder. Samtalene om Olavstradisjonen gled over til vår egen situasjon i dagens Norge. Det viser seg at Olavstradisjonen, for de fleste av oss, ikke er noe som hører middelalderen til; sammenhengen mellom middelalderen og vår egen tid, vår egen situasjon, kom tydelig frem. Både i tidlig middelalder og i dag har kontakten med Europa vært av uvurderlig betydning. Utfordringen er i dag som den gang hvordan vi fortsatt kan transformere de impulser vi får fra Europa til norske forhold, slik at vi, som Hellig Olav, lever rotfestet i norsk virkelighet uten å kutte over de verdifulle båndene med resten av Europa. Det må aldri bli snakk om en ren mottakerholdning, men om et vekselspill, der vi gir og tar imot. Derfor er det så viktig å vite mer om Olav den hellige som vi fremdeles kaller Norges evige konge. For å utdype vårt kjennskap til Hellig Olav og Olavstradisjonen ble det uttrykt ønske om å få utarbeidet en liste over hva som finnes av litteratur om ham. Gode Olavsbilder som skal brukes i hjemmene og til katekismeundervisningen ble også etterlyst. Kirker viet til den Hellig Olav og Olavsbilder finnes mange steder, til og med i Russland og det Hellige Land. Hvis vi kan få samlet noe skikkelig materiale vil det være til glede og nytte i de katolske hjem. Dermed ble det reist spørsmål om religionsundervisningen til barna og ut-

dannelsen av eventuelle norske kall.

Ryggraden i pilegrimsreisen var selvfølgelig tidebønnene og messene som ble feiret på fire forskjellige steder: i St. Olavs kirke i Trondheim, på Sund Folkehøgskole, i Hustad kirke (om man vil hjelpe til med restaureringen, kan man bli medeier av kirken ved medlemskap i Foreningen til Norske Fortidsminners bevaring) og til slutt på Stiklestad. Der møttes vi med pilegrimer som kom direkte fra Trondheim, og to busser med tyske pilegrimer fra St. Olav kirke i Hamburg.

Det ble en lang prosesjon som med biskop John Willem Gran og biskop Gerhard Schwenzer i spissen gikk syngede opp til kapellet, mens kuene danset av fryd på jordene omkring. De to biskopene og den tyske presten var hovedcelebranter til en messe sunget på latin. Takket være P. Kulbach som gjennom mange år har vært ildsjelen i arrangementet på Stiklestad, kunne alle synge salmene: melodiene hadde vi felles, ellers sang vi på tysk og norsk. Biskop Gran holdt en preken som vi håper mange kan få adgang til å lese. Den siste fellesbønn på Stiklestad var vesper i middelalderkirken; deretter spredte vi oss i folkemengden for å se Spelet om Heilag Olav. Selv for de som har sett det flere ganger, hører det med, og er til like stor glede hver gang. I år ble det feiret 25 års jubileum for Spelet. Vi ble spesielt rørt over at Prost Ansnes ønsket kato-

likkene som var der velkommen — Biskop Gran og Biskop Schwenzer satt blant æresgjestene.

Der, på Stiklestad, fikk vi tegnet for oss eksemplet i Olavsskikken. De gamle bønnene og sekvensene fra Olavspelet ble våre levende ord, og selve Spelet sier noe om hvor dypt dette med Olav sitter, i hvert fall i trøndernes hjerte.

Gjennom valfarten til Nidaros, Sund og Stiklestad opplever vi at bevisstheten om Hellig Olavs betydning våkner på nytt — også blant katolikene og ikke bare hos våre lutherske medkristne.

Nyheter

EUROPEISKE TEOLOGER: GLEM IKKE BUDSKAPET FRA MEDELLIN

Som et forspill til de latin-amerikanske biskopers møte (CELAM III) som skal finne sted i Puebla i Mexico i oktober, har 65 eminente europeiske teologer, katolske og protestantiske, skrevet et åpent brev, hvor de ber sine «europeiske og latin-amerikanske kolleger legge merke til betydningen av Puebla-begivenheten. Europeiske teologer og kirkeledere må ikke se på Puebla-hendelsen som en «fattig slektning», men som en kilde til fornyelse av sin egen teologi. De skriver «Fra Medellin hørtes et kraftig rop, som nådde endog teologene i Europa, og budskapet var dette: at å forkynne evangeliet ikke bare er å reflektere over dogmene, eller bare dreier seg om å øke medlemstallet i kirkene, det er like mye å kjempe for å fri alle dem som er undertrykt under alle slags åk.» Forfatterne av brevet peker på at siden Medellin er mer enn 850 prester blitt arrestert, utvist, torturert og myrdet under sine anstrengelser for å virkeliggjøre evangeliets frihet, som alltid er sann menneskelig frihet. Europeere må granske sin samvittighet, som kristne, som teologer, som innbyggere i vesten, angående sine anstrengelser for å bringe frihet og utvikling til folkene i Latin-Amerika. De spør: «Bekymrer vi oss nok om internasjonale foraer og organisasjoner, og om dem som representerer oss i Latin-Amerika, det være seg pavelige nuntier, forretningsmenn, turister, teknikere, diplomater eller idrettsmenn? ... og er vi rede til å foreta en rettferdig fordeling av verdens ressurser, uansett hva det måtte koste oss personlig?» Blandt de 65 som har un-

dertegnet brevet, er M.D. Chenu, Yves Congar, Xavier Léon-Dufour og Etienne Trocme. (The Tablet)

CHILES «SOLIDARITETS-VIKARIAT» NOMINERT TIL FREDSPRISEN

Pater Cristian Precht, leder for Erkebispedømmet Santiagos «solidaritets-vikariat» har gått til rettsak mot regjeringsorganet *El Cronista* fordi det har kalt ham en forræder og medskyldig i manges død. Erkebiskopens kontor protesterte mot angrepene på pater Precht i avisen og i andre pro-regjerings-media. Angrepene kom, da tidsskriftet *Hoy* trykte meldinger fra Europa om at en stor gruppe intellektuelle og kristne ledere, blant dem den tyske teolog Karl Rahner, hadde nominert «Solidaritets-vikariatet» til Nobels Fredspris for dets arbeid for politiske fanger og flyktninger. Dette var første gang man i Chile fikk høre om denne nominasjonen, som fant sted midt i mai. Precht besøkte Norge i vår.

(The Tablet)

AFRIKANSKE BISKOPER

Ifølge den nyeste statistikk utsendt 14. juli av Kongregasjonen for Folkenes Evangelisering, er 70 % av biskopene i Afrika nå innfødte afrikanere. I 1977 var det 335 romersk katolske biskoper, og 237 av dem er afrikanere.

(The Tablet)

DEN NORSKE KIRKES BISKOPER SIER NEI TIL DØDSSTRAFF

Syv av Den norske kirkes biskoper har uttalt seg positivt til regjeringens forslag om å oppheve de bestemmelsene som åpner for dødsstraff for visse alvorlige forbrytelser i krig og lignende situasjoner. Ingen av biskopene går mot forslaget, men Georg Hille og Tord Godal mener uttalefristen var for snau til å kunne ta standpunkt i saken. Flere av biskopene sier likevel at det kan tenkes alvorlige situasjoner i krig og under lignende forhold der dødsstraff kan være nødvendig som nødverge. Flertallet av alle høringsinstansene gikk mot forslaget, som likevel vil bli fremmet for Stortinget.

FN-STUDIE OM FLERNASJONALE SELSKAPER

En grundig studie om de flernasjonale selskapers rolle i verdensøkonomien er nylig gitt ut av FN. Her har man funnet ut at de flernasjonale selskapers investeringer i andre land økte med hele 80 % mellom 1971 og 1976 — fra 158 milliarder dollar til 287 milliarder. Denne økningen er like stor som veksten i alle OECD-lan-

MALERMESTER
utfører allslags maler- og tapetsørarbeider
Georg og Otto Foerster

Tlf. 21 69 06

Spesialforretningen i
RUSTFRIE STÅLARTIKLER
KNUT JUUL CHRISTIANSEN
Wesselsgt. 3 (indre gård) - Oslo 1
Telefon
(02) 33 36 24 Telegr.adr.:
33 55 25 Rustfriknut

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI
Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

T. S. JACOBSEN
BEGRAVELSESBYRA
Ullevålsvn. 1 - Oslo
Privat 55 77 87 - 69 43 72
Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

EDVARDESEN & NORHEIM A/S
Autorisert installatør
Radio og Elektrisk utstyr
Tlf. 11 220 - Fredrikstad

DRAMMEN
GUSTAV THIELEMANN
Pølse- og hermetikkfabrikk
Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

denes (inkl. USA) brutto nasjonalprodukt.

Nesten tre fjerdedeler av de flernasjonale selskapers kapitalinvesteringer skjer i utviklede land, og selv den siste fjerdedel går i stadig økende grad til u-land som har bygd opp en viss industri. Dette viser at de flernasjonale selskaper i liten grad bidrar til å utvikle de grunnleggende behov i u-land.

(FN-fakta)

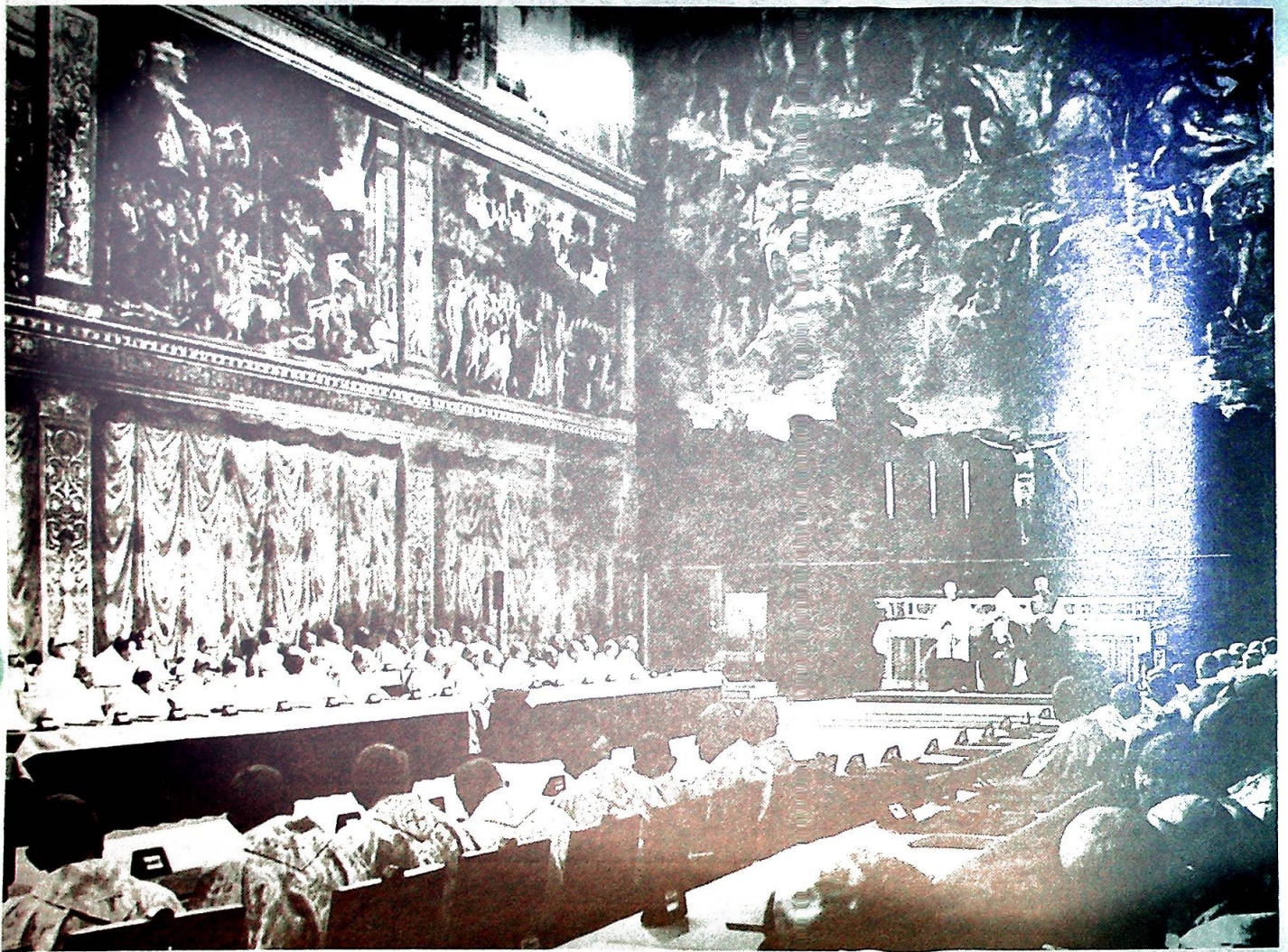
253 KVINNELIGE LUTHERSKE PRESTER I SVERIGE

Den lutherske kirke i Sverige har tillatt ordinasjon av kvinnelige prester siden 1958, og av de 3200 prester i aktiv tjeneste i landet er 253 kvinner. Av de 75 nye prester som ble ordinert i de siste 12 måneder, var 22 kvinner. (The Tablet.)

GUSTAV BØHM & SØN A/S
Bakeri og Konditori
Drammen

KATOLIKKER I LITAUEN

Pater Vaclovas Sarkas, leder for misjonen for lituanere i Hamburg, Bremen, Slesvig-Holstein og Niedersachsen, som har skrevet flere brev til president Leonid Brezhnev for å protestere mot måten katolikkenes blir behandlet på i Litauen, er blitt tilbudt et tre måneders visum til Litauen for å studere situasjonen der. I en kommentar sa pater Sarka at han ville akseptere tilbudet hvis andre lituanere som bor i Vest-Tyskland fikk samme anledning. Lituanere som bor i Vest-Tyskland har hittil bare fått visum for fem dager, la han til. (The Tablet)

Johannes Pauls første tale

Johannes Pauls første tale som pave var rettet til kardinalene og fant sted i det Sixtinske kapell søndag 27. august, før han talte til de troende på Petersplassen. Vårt bilde viser denne historiske begivenhet.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaksjon: f. Arne Fjeld (ansv.) og Ella McGeorge

Faste medarbeidere: f. Kjell Arild Pollestad, Per Bang

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 70 pr. år.

Kr. 35 1/2 år. Utlandet (ikke Skandinavia) kr. 80.

Annonser: 10 dager før utg.dagen. 24 nr. årlig. - Postgiro: 20 46 480